

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ДУМКИ В МЕНЕДЖМЕНТІ, ГАЛУЗЯХ СПОРТУ, ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

*Тези доповідей
III Міжнародної студентської наукової конференції
(26-27 вересня 2024 року, м. Львів)*

*За загальною редакцією
Наталії ПАВЛЕНЧИК*

Львів -2024

УДК 615.8:796

ПРОБЛЕМА ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ СТРІЛЬБИ З ЛУКА ЯК ЗАСОБУ ВІДНОВЛЕННЯ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ

Тетяна ЯЩИШИН

магістрантка

Науковий керівник – **Аліна ПЕРЕДЕРІЙ**

д-р фізичного виховання та спорту, професор

Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)

Реабілітація ветеранів російсько-української війни є одним із найважливіших завдань сучасної України. Ця війна, яка триває з 2014 року, залишила тисячі військовослужбовців із фізичними та психологічними травмами, що потребують комплексного підходу до відновлення. Одним із перспективних напрямів реабілітації є спорт як засобу відновлення. Особливу увагу привертає стрільба з лука як ефективний реабілітаційний інструмент. Цей вид спорту поєднує фізичну активність із точністю та концентрацією, що не лише допомагає відновити фізичні функції організму, а й сприяє емоційному та психологічному відновленню. Саме зі стрільби розпочався сучасний спорт ветеранів і адаптивний спорт у світі – у 1940-х Людвіг Гуттман започаткував Сток-Мандевільські ігри, які згодом розвинулися в Паралімпійські ігри.

В Україні з огляду на зростання кількості ветеранів із різними видами травм цей вид спорту набуває популярності як метод реабілітації, який допомагає полегшити процес соціальної адаптації та повернення до мирного життя. Якщо у 2014 - 2022 роках стрільбу з лука як засіб реабілітації ветеранів війни застосовували переважно у трьох областях (Львівська, Волинська та Київська), то з початком повномасштабного вторгнення такі секції працюють у близько 10 областях України.

Для проведення власного дослідження впливу стрільби з лука на реабілітацію ветеранів російсько-української війни застосований метод анкетування. В опитуванні взяли участь ветерани війни, що займаються стрільбою щонайменше 3 місяці і взяли участь у щонайменше одних

змаганнях. Це опитування сформували на основі трьох головних сфер дослідження: фізичної складової (вплив стрільби на розвиток тих чи тих фізичних якостей індивідуально щодо кожного ветерана, наприклад амплітуда руху верхніх кінцівок, покращення координації та балансу тощо), психологічної (вплив стрільби на самовпевненість, тривожність, загальне самопочуття тощо) та соціальної (вплив на спілкування з близькими й друзями, відчуття себе у соціумі тощо).

Для наукового обґрунтування результатів опитування, поділу дослідження групи та узагальнення їхніх відповідей використано методи вимірювання й математичної статистики.

Для глибшого вивчення наявної літератури використано метод аналізу й порівняння відомостей із зарубіжної та вітчизняної літератури. Умовно можна виділити на кілька напрямів дослідження: адаптація матеріально-технічного забезпечення до потреб ветеранів війни, зокрема будова лука й додаткові адаптаційні механізми, а також належна інфраструктура для занять адаптивним спортом; вплив стрільби з лука й спорту загалом на реабілітацію ветеранів війни та цивільних людей з інвалідністю.

Очікуваними результатами є виявлення впливу стрільби з лука як засобу реабілітації ветеранів війни. За попередніми результатами опитування можна говорити про переважно позитивний вплив на розвиток окремих фізичних якостей, соціальних навичок і психологічний стан.

Отримані результати можуть бути використані для створення цілісних реабілітаційних програм для ветеранів війни та інших постраждалих унаслідок воєнних дій. Застосування стрільби з лука в реабілітаційному процесі надає можливість адаптувати фізичну активність до потреб ветеранів війни з різними травмами й ступенем мобільності. Цей вид спорту також може бути рекомендований як частина психотерапевтичних підходів до лікування посттравматичного стресового розладу та інших психологічних травм, отриманих під час війни.

Список використаних джерел:

1. Laferrier J. Z., Teodorski E, Cooper RA. Investigation of the impact of sports, exercise, and recreation participation on psychosocial outcomes in a population of veterans with disabilities: A cross-sectional study. *Am J Phys Med Rehabil.* 2015. Vol. 94(12). P. 1026–34. Available from: <http://dx.doi.org/10.1097/phm.0000000000000263>
2. Mezzoni R. The Impact of Adaptive Sports and Physical Activity for Veterans with Disabilities. URL: <http://hdl.handle.net/20.500.12648/8387>
3. Kachhwaha R, S. S, Vyas I. Role of physiotherapy in adaptive sports in people with spinal cord injury. *European Journal of Physical Education and Sport Science.* 2018. Vol. 4(3). P. 190–222. <http://dx.doi.org/10.5281/ZENODO.1240962>
4. I am family: Understanding the adapted sport experiences of family members of military personnel with physical and psychological illnesses and injuries through the lens of the Invictus Games / Duong A., Roberts L., Cramm H., Evans M. B., Mayhew E., Latimer-Cheung A. E., et al. *Psychol Sport Exerc.* 2023. Vol. 68(102457). P. 102457. <http://dx.doi.org/10.1016/j.psychsport.2023.102457>